Ne sírjon a baba!

Csak az első gyerek a „kísérleti" gyerek — mondják, s valóban sok aggodalom, töprengés forrása. Jó csinálom-e, s ha igen — hiszen mindent úgy végeztem, ahogy a „nagykönyvben" írták —, akkor mi a baj? Akkor most miért sír?

Eszünk és szívünk szerint csináljuk — de akkor nem a nagykönyvben van a hiba?

Azt a legendás nagykönyvet néha átírják a kutatók, tapasztalt gyermekorvosok.

E sorok írója — nézzék most el a személytelenséget — harmadik gyermekét neveli. S éppen a legjobbkor, a legkisebb érkezésekor került kezembe egy svájci professzor, dr. Renggli újabb kutatásairól egy érdekes cikk. Kipróbáltam, amit benne írt. Hasonlítási alapomnak tekintsék két nagyobb gyermekem, magam is hozzájuk mértem a kísérletet és az eredményt is. Azért merem másoknak is szívből ajánlani, amit belőle tanultam.

Akárhányadik baba, örök kérdés: miért sír?

Mit ír erről a híres kutató? Miképp igazolja tudományos vizsgálatait a gyakorlat?

Sír a baba — csak két órája született, elszakadt édesanyjától és a klinika, a kórház kiságyában fekszik. Egyedül van, mégha oly sok kis társa lármázik is körülötte. Éhes — az éhség az első napok és hetek legnagyobb aggodalma, s az anyukák sírni hagyják őket, „Erősödik a tüdeje és különben sem kell elkapatni" — mondják sokan. Szerencsés az a baba, akit anyukája — sokszor a szomszédok nyugalma miatt — felvesz, hiszen a testközelség, a becéző szavak jelentik a bébi-boldogságot.

Soha sem ok nélkül

A sírás mindig jelent valamit: félelmet. Dr. Renggli szerint nem elég helyesen táplálni és szárazon tartani a babát, az egész ismeretlen környezettől, a magánytól, egyáltalán: az „élettől", a számára ismeretlen új létezési formától fél az újszülött. Régen — és az úgynevezett természeti népeknél ma is — állandóan testközelben voltak a babák, magukkal hordták az anyák. Most erre „nem érünk rá" és inkább „rendre" akarjuk szoktatni őket. Pedig az első hetek vagy hónapok szeretetteljesebb — esetleg mások által nem „okos"-nak tartott, vagy éppen kényeztetésnek nevezett — dédelgetésével megalapozzuk azt a szoros személyes kapcsolatot a baba és az édesanya között, amely a csecsemő számára az abszolút biztonságot, az összetartozás érzését egy életre jelenti majd. Aki mindig megvigasztalja csecsemőjét, az a második félévben már tapasztalhatja, hogy a babának elég a mamát látni, vagy a lakásban a munka, a tevés-vevés megszokott zajait hallani ahhoz, hogy a mamát közelben tudja, és önmagát biztonságban érezze. Nem igaz az, hogy az első hetek fokozottabb gondoskodástól a baba okvetlen csak ölben akar ülni, hiszen az egészséges kiscsecsemő előbb-utóbb intenzíven érdeklődik a környezete iránt, elfoglalja magát. Ezzel szemben a magára hagyott csecsemő minden újjal, amit csak felfedezni képes, bizalmatlan, szorongása pedig nőttön nő. Ki nem szeretné azt, hogy a baba gyermekkorában is majdnem felnőttként önálló, magabiztos, barátkozó és az emberekkel derűs, bizalommal teli kapcsolatot tartó, egyszóval: harmonikus lény legyen? Aki nem indul az életbe szeretetteljes biztonsággal — állítja dr. Renggli —, az egész életében aggodalommal keresi a biztonságot, s mintha még jobban kapaszkodna az édesanyjába, akkor is, amikor a természetes már az a látszólagos elszakadás lenne, amely az emberek nagyobb csoportjához, a közösséghez való kötődést jelenti.

A fizetség: bizalom

Evett, bőfizett, tisztában van — aludhatna nyugodtan és sír. Mosni kellene, takarítani, főzni, hiszen a többi családtag ugyanúgy igényli a gondoskodást — még talán jobban is elvárják most a nagyobb gyerekek! — s a baba sír. Azt írja dr. Renggli, nyugtassuk meg, vegyük fel, s én szótfogadtam neki. Eszembe jut, milyen szigorú „nevelő" voltam a nagyobbakhoz — most mégis felvettem, játszottam a kicsivel, megnyugodott, mosolygós volt az álma. Tíz perc, vagy fél óra? Mindig hiányzott, de most már tudom, visszakaptam tőle.

Visszakaptam, mert fényes nappal, vagy este éppen olyan nyugodt derűvel fekszik le aludni, ha leteszem, tudja, hogy ha anyuka úgy gondolja, biztos az a legjobb. Szeméből, mosolyából látszik a bizalom és ha nappal, ha éjjel nyafog, ha fáradt vagyok, ha nem — megnyugtatom. Az első napoktól máig ugyanaz az alapgondolat: nem ok nélkül sírdogál.

A baba nem „rossz". Csak az a gyermek nyugtalan és sír sokat — s úgy látom, igaza van a híres professzornak —, aki nem kapta meg a lelkiápolást, aki nem érzett támaszt apró korától kezdve. Nem kell félni, hogy elkényeztetjük! Az a gyermek kívánkozik inkább az édesanyjához többet, aki nem biztos benne, hogy felvesszük, akinek ünnep az anyja ölében ülni. Hamarabb játszik békés-nyugodtan egyedül, nem fél az emberektől, sőt: mindenkivel kedves, barátkozó. Ma már 21 hónapos a legkisebb, utólag elmondhatom: attól tartottunk, nem lesz önálló, a túl szoros kapcsolat miatt talán túlságosan is függ a megszokott környezettől. Nem ez történt — szívesen játszik, barátkozik a játszótéren minden gyerekkel, ha kérjük, odaadja játékait s visszaadja a másét. Kiegyensúlyozott, nyugodt, mindenkiben bízik, s ezért tudok örülni nagyon — bár most már más családban, pót-mamával tölti napjait, békésen és boldogan —, hogy a gyermekgondozási segély igénybe vett néhány hónapja alatt vele lehettem.

Élni a lehetőséggel

Nem véletlenül mondom a gyermekgondozási segélyt, szeretnék arra biztatni sok fiatal anyukát, legyen gyermekével, S hadd példálózzak azzal, amit dr. Renggli a nyugati társadalmakról mond, igen keményen: gyermekellenes tendenciák uralkodnak el, mert a dolgozó asszonyoknak — állásuk féltése miatt — nincs lehetőségük egyegy évet a kicsinyükkel tölteni. A magyar gyermekorvosok a gyermeklélektan-szakértőkkel együtt ugyanazt állítják: egész életre meghatározóak az első évek. De a mi társadalmunk lehetőséget is ad arra, hogy gyermekükkel legyenek az anyukák!

Mit tart ideálisnak a világhírű gyermekszakértő? Csak olyan gyermekek szülessenek, akiket akarnak a szülők, akiket szeretettel vár a család. (Okos családtervezés.) Aki egészséggel kihordta, megszülte és örül a kisbabájának, vegye figyelembe, hogy a gyermek az első két évében akkor fejlődik testileg-lelkileg jól, ha egyetlen gondozója szeretetétől függ — vagyis ha otthon nevelkedik.

Okosan és nagyon szeretni a kisbabát — ez, ami legfőbb az első hónapokban, állítja az ismert amerikai gyermekorvos, Spock professzor is.

Mi megadhatjuk, a magyar anyukáknak a lehetőséget biztosítja az állam. Nemcsak az nem él vele, aki nem marad otthon gyermekgondozási szabadságon. Aki él ezzel a lehetőséggel — az is csak akkor használja ki, ha valóban gyermeke a legfontosabb az otthon töltött évek alatt!

A legjobbat akarjuk kicsinyeinknek, s ehhez az is hozzátartozik, hogy bújjuk az orvosi és a nevelési könyveket. Gondoljunk hát arra, amit a legkiválóbb szakemberek mondanak: biztonságot, támaszt, szeretetet adjunk gyermekeinknek — s ez felnőtt életükben kamatozik.

Miért hagyjuk sírni a gyermekeket? — kérdi a neves professzor, s hallgassunk rá. Hosszú évek tapasztalatai alapján állítja: a baba szorongásai, aggodalmai egy életre kihatnak. Pedig kiegyensúlyozott, harmonikus, öntudatos, az emberekben, társukban megbízó emberekből alakulhat csak harmonikus társadalom.

Költők öntudatlan-szép ráérzése szült ilyen szép gondolatokat: „egy gyermek sír bennem". Meg: „a semmi ágán ül szívem". A gyerekkor jár vissza ezekben a szorongásokban.

Nem születtünk magányra.
Ne legyünk magányosak!
Ne hagyjuk sírni a kisbabákat.

Sz. M.

Csak egy Földünk van

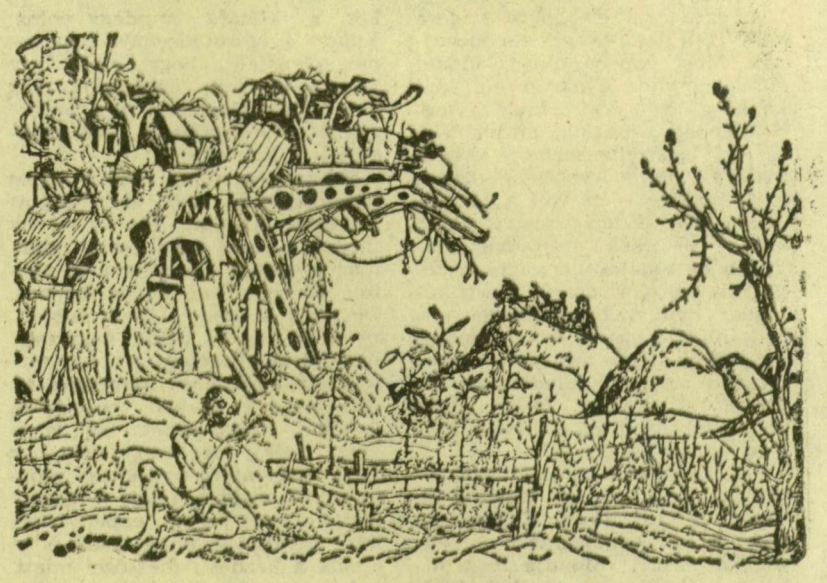

GÁCSI MIHÁLY: UTOLSÓ VIRÁGOK

Környezetünk védelmében a címe annak a könyvnapi műnek, amelyet nemrégiben a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó bocsátott útnak. Szerzője, *dr. Jócsik Lajos*, a jeles szakíró, irodalmár-újságíró — a két világháború között a szlovákiai magyar értelmiség Sarlós-mozgalmának egyik vezetője, majd 1940—42 között *Móricz Zsigmonddal* együtt szerkesztette a *Kelet Népe* című folyóiratot — immár második művével jelentkezik, nem kisebb érdeklődésre számottartóan, mint korábbi könyve, *Az öngyilkos civilizáció* (1971).

Jócsik Lajos: Környezetünk védelmében című könyvében arról a kibontakozó válságról ad összegzést, amely ha nem lépünk fel ellene nagyon hathatósan, veszélyeztetheti az élet jövőjét a földgolyón. Az emberiség a technikai haladással egyidejűleg sok helyen annyira szennyezte napjainkra környezetét, hogy környezetépítésre, teljes felújításra van szükség számos területen. A vizek szennyezése folyókat, tavakat, sőt tengereket öl meg. A füstköd-mérgezéseknek is ezres áldozataik vannak. Ami jelenleg az emberiség rendelkezésére áll, azt védeni kell, lehetőség szerint elejét kell venni a legkisebb katasztrófának, hiszen *csak egy Földünk van, és ez a Föld szülte, nevelte, élteti az emberiséget.* Az ember pedig szüntelen formálja, változtatja lakóhelyét, környezetét. Végső soron az ember érdekében történő változásokkal el kell érnünk, hogy amit a környezetben megváltoztatunk, az a javunkra váljék.

A könyv első fejezetében a szerző felsorolja, hogy mi mindent pusztított el az ember kihalt állatfajokkal, holt vizekkel, erodált vidékekkel. Arra is élesen felhívja a figyelmet, hogy ami megmaradt, arra is ez a sors vár, ha erélyesen közbe nem lépünk. Amióta ember él a földön, örökös harcban áll a természettel, és nemcsak javít, hanem ront is. Az utókor viseli az előtte járók munkájának nemcsak javát, de terhét is. A meggondolatlan erdőirtások a természet rombolásának következményei, amelyek rontják az ember környezetét, közérzetét. Sokan vádolják az új technikát a környezet rombolásáért, pedig nem az, hanem annak rossz, meggondolatlan alkalmazása a bajok forrása. Olyan körülményeket kell teremtenünk, amelyben az ember jó közérzetben, egészségben élhet. Ez állami feladat, de minden ember egyéni kötelessége is.

A második fejezet a magyar ökológiai vagyont összegezi, foglalkozik a mezőgazdaság- és talajvédelem, a körforgás és megszakítása speciálisan hazai, az erdők és a parkok, a vízvédelem, a levegőtisztaság és a környezetéhség gondjaival. A szerző nemcsak a hibákat tárja fel, hanem a kijavító vagy megelőző erőfeszítéseket is bemutatja.

Foglalkozik a turizmus ország- és világméretű fellendülésével, az üdülőtájak, ezek megteremtését és fenntartását igénylő munkával és befektetésekkel, amelyeknek egyedüli célja az ember- és természetvédelem.

A harmadik fejezetben az eddigi nemzetközi és hazai környezetvédelmi erőfeszítéseket, az elvégzendő feladatokat veszi sorra a szerző. Ismerteti a magyar környezetvédelmi törvénytervezet vitáját. Ez a tervezet azóta 1976. évi II. számú törvénnyé vált, és kimondja, hogy *országos méretekben kell megakadályoznunk a környezeti ártalmak további fokozódását.* Az első helyen az ember életének és egészségének közvetlen védelme áll. Az ötödik öt éves tervben a környezetvédelem rendelkezésére álló erőforrásokat elsősorban a levegő, a vizek és a talaj tisztaságának megóvására kell fordítani. *„A környezetvédelmet a mindennapi tevékenység — a termelőmunka, az oktatás, a beruházás-előkészítés, a természetszeretet — elválaszthatatlan részévé kell tenni"* — mondta *Bondor József* építésügyi és városfejlesztési miniszter az országgyűlés 1976. március 19-i ülésén a környezetvédelmi törvény vitájában elhangzottakra adott válaszbeszédében. *Ennek szellemében kell elérni a tudatraébresztésnek azt az össztársadalmi megnyilvánulását, hogy annak az embernek árt a szennyezés, aki éppen szemetel, szennyezi a környezetet. A fűtő fűtsön jól, a gépkocsivezető jól állítsa be a karburátort, a kiránduló ne hagyjon maga után szemetet az erdőn és a mezőn, hiszen ezzel önmaga és mindnyájunk egészségét, környezetét védi.*

A könyv zárófejezetében szerző összefoglalja a nemzetközi környezetvédelmi együttműködés eredményeit, ismerteti a Szovjetunió és az Észak-amerikai Egyesült Államok közötti környezetvédelmi egyezményt. Foglalkozik a KGST és az ENSZ ilyen tartalmú kapcsolatával, a környezetvedelmi világkongresszusokkal. Végül jó írói fogásként hat *M. Solohov* véleményének citálása a környezetvédelemről, idézve az SZKP XXIII. kongresszusán elhangzott felszólalásából.

Roppant izgalmas Jócsik Lajos könyve. Napjainkban, amikor a specialisták korát éljük, úgy tűnik, hogy a tudósok, az alkalmazó technológusok csak a maguk területén tudnak a társadalmi elvárásoknak eleget tenni. Ezért is szükséges az ilyen tartalmú, a szakkönyv mondanivalójával ható mű, amely mindannyiónkhoz szól, az érdeklődő olvasón túl a városrendező és -tervezőhöz, az építészekhez, a környezetvédelem érdekében munkálkodókhoz, a termelővállalatokhoz.

A könyv megismerésével megérlelődik bennünk az a biztos hit is, hogy környezetünk védelmével szép világot hagyunk utódainkra.

B. K.

Katona Judit

Búcsú a régi háztól

TÓTH VALÉRIA: ASSZONYOK

Nyár ég. A rózsák félve lépnek.
Itt maradnak a fejszeélnek
s itt marad zsenge asszonyágam,
zörgő könnyeim csillagtálon,
fiam titkos szép birodalma:
fűkardja, vára, réznap-pajzsa,
Holdtál billen. Fűvekre, fákra
ezüstpermet hull éjszakára
s én elsiratom, kik értem voltak,
mert áldom az embearcú fákat,
a térdreeső bokrokat,
az arcrabukó dáliákat
a falak közt gyúlt testünk-vert lángot
és most mindent elsiratok,
és magamba vakolom a házat.